

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

16. Simplification of the CAP: [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://ec.europa.eu/agriculture/simplification/index_en.htm.
17. Phare Programme: [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/2004_and_2007_enlargement/e50004_en.htm.
18. ENPARD Conference on Strategic Modernisation of Agriculture in EU Neighbourhood countries (31/05-01/06/2012, Brussels) : [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://ec.europa.eu/agriculture/events/enpard-workshop-2012_en.htm.

РЕЗЮМЕ

В статті розкрито сучасний стан сільських територій України та європейську практику реалізації політики сільського розвитку. Визначено основні напрями співпраці між Україною та ЄС у сфері розвитку сільських територій та аграрного сектору. Окреслені перспективи розвитку сільських територій в контексті євроінтеграційних процесів.

Ключові слова: сільська територія, Європейський Союз, євроінтеграційні процеси.

РЕЗЮМЕ

В статье раскрыто современное состояние сельских территорий Украины и европейскую практику реализации политики сельского развития. Определены основные направления сотрудничества между Украиной и ЕС в сфере развития сельских территорий и аграрного сектора. Обозначены перспективы развития сельских территорий в контексте евроинтеграционных процессов.

Ключевые слова: сельская территория, Европейский союз, евроинтеграционные процессы.

SUMMARY

In the article the current status of rural areas of Ukraine and the European practice of rural development policy are defined. The main directions of cooperation between Ukraine and the EU rural development and agriculture are determined. The prospects of rural development in the context of European integration processes are outlined.

Keywords: rural area, the European Union, European integration processes.

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНІ ПАРТНЕРСТВА: СУТНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ, КЛАСИФІКАЦІЯ І ЦІЛІ

Брайловський І.А., кандидат економічних наук, керівник ДП «Наукова спілка Донбасу»¹

Постановка проблеми. У сучасному світі невід'ємною умовою нормального функціонування ринкової економіки є конструктивна взаємодія бізнесу і структур держави. Характер цієї взаємодії, методи і конкретні форми можуть суттєво відрізнятися залежно від і зрілості і національних особливостей ринкових відносин. При цьому держава ніколи не буває вільною від виконання своїх соціально відповідальних функцій, пов'язаних із загальнонаціональними інтересами, а бізнес, у свою чергу, завжди залишається джерелом і мотором розвитку і збільшення суспільного багатства. В останні роки така взаємодія реалізовується у формі державно-приватного партнерства (ДПП). Накопичений до теперішнього часу арсенал форм ДПП дозволяє при безумовному збереженні найважливіших національних об'єктів у державній власності передавати частину правочинностей власника приватному сектору. Головним чином маються на увазі такі функції, як будівництво, експлуатація, утримання і управління в сфері виробничої і соціальної інфраструктури.

Таким чином, у традиційно державну сферу економіки привносяться свого роду приватні товари і послуги, які створюють умови і передумови ефективного функціонування інфраструктурних об'єктів, оптимального управління ними, раціонального використання ресурсів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед західних вчених, які розробляли тему державно-приватного партнерства, можна назвати Ашауера, Галлахера, Едвардса та інших. Особливості державно-приватного партнерства як феномена і як поняття досліджуються в роботах О.С.Білокрилової, В.Г.Варнавського, Л.І.Єфимової, В.О.Михеєва.

Мета статті – розкрити мету і зміст державно-приватного партнерства.

Виклад основного матеріалу. У широкому змісті, державно-приватне партнерство (ДПП) - це метод надання державних послуг, який поєднує приватний і державний сектор на довгостроковій контрактній основі, закріплюючи за кожною стороною певні зобов'язання

Основною метою виникнення державно-приватного партнерства є фінансування капіталомістких або малопробиткових галузей економіки. Особливості державно-приватних партнерств у порівнянні з іншими механізмами фінансування полягають у тому, що партнери переслідують різні цілі, вирішують свої конкретні завдання, сторони мають різні мотивації. Держава зацікавлена в зростанні обсягів і поліпшенні якості надаваних послуг інфраструктурних і соціально орієнтованих галузей населенню і економічним агентам. Приватний сектор прагне стабільно одержувати і збільшувати прибуток. Причому стратегічно мислячий бізнес вибудовує свої пріоритети в першу чергу не просто під розмір прибутків, а в інтересах стійкості одержання доходів від проектів.

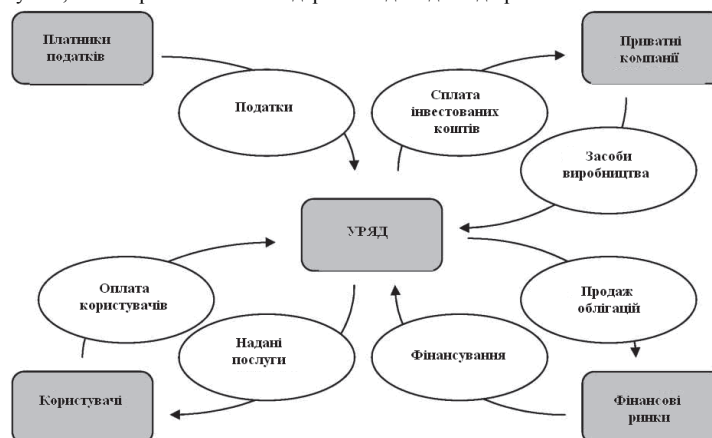

Рис. 1. Типовий потік послуг, платежів за послуги і фінансування у випадку традиційних державних закупівель
Джерело: розроблено автором за: Phillips, P., Scott, R., Leavitt, N. (2004) Project evaluation for public-private partnerships: aligning development with strategic goals in Virginia Beach. Government Finance Review, 20, p13.

При цьому обидві сторони зацікавлені в успішному здійсненні проектів у цілому. Проекти ДПП найчастіше полегшують вихід на

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

світові ринки капіталів, активізують залучення іноземних інвестицій у реальний сектор економіки. Особливе значення ДПП має для економіки регіонів, де на його основі відбувається розвиток місцевих ринків капіталу, товарів і послуг.

Враховуючи, що ДПП передбачає скорочення державних капітальних витрат, короткостроковий ефект ДПП полягає у скороченні загального об'єму державних витрат і бюджетного дефіциту. У довгостроковій перспективі, майбутні потоки платежів і виплат приватного сектора також мають бути взяті до уваги. Коли проект ДПП реалізований, він зазвичай дешевше в поточних цінах у порівнянні з варіантом стандартних державних закупівель (рис. 1).

Наскільки він буде дешевшим, залежатиме від процентних ставок в обох випадках (оскільки процентні ставки, які виплачуються приватним сектором зазвичай вищі ніж в державному секторі), а відносний рівень ефективності досягнутий в двох випадках. Таким чином, якщо підвищення ефективності таке, що уряд одержує більше фінансових вигод від проектів ДПП, чим за допомогою традиційних державних закупівель, чиста приведена вартість (NPV) майбутніх доходів і витрат може бути покращена і, таким чином, реалізація проекту ДПП доступніша.

Отже, можна стверджувати, що ДПП є відносно доступнішим, ніж державні закупівлі, якщо він забезпечений вищим рівнем фінансових результатів. В той же час, багато що залежить від наявності або відсутності коштів на державні витрати або бюджетні обмеження уряду. Тому, приймаючи рішення про реалізацію проекту ДПП, необхідно оцінити, чи буде проект доступним в даному сенсі, чи вигідний він у порівнянні з традиційними закупівлями. Це означає, що оцінка можливості або доступності проектів ДПП повинні ґрунтуватися на порівняльній оцінці для традиційних закупівель і для проектів ДПП (рис. 2).

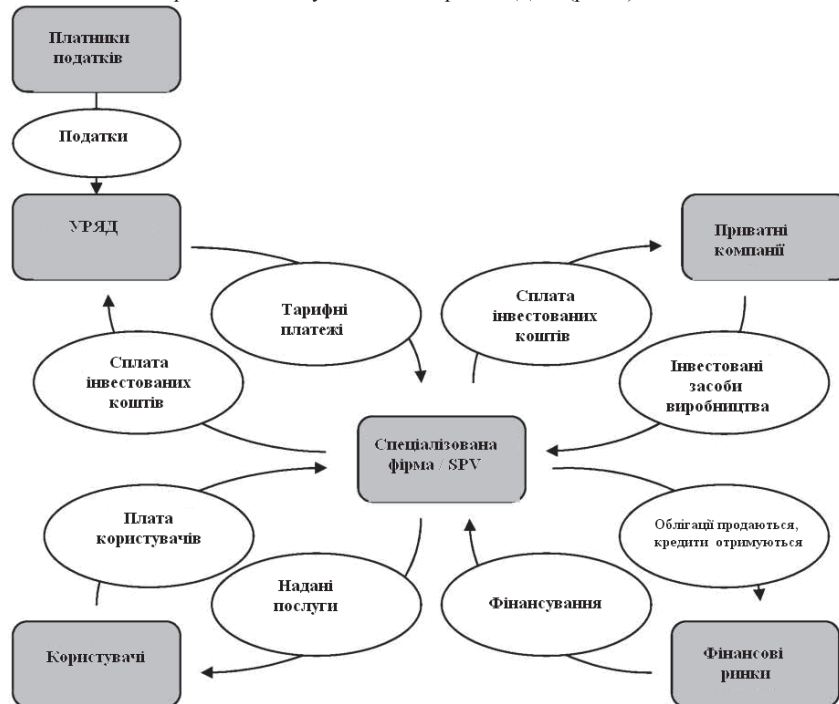

Рис. 2. Типовий потік послуг, платежів за послуги фінансування у випадку ДПП

Джерело: розроблено автором за: Phillips, P., Scott, R., Leavitt, N. (2004) Project evaluation for public-private partnerships: aligning development with strategic goals in Virginia Beach. Government Finance Review, 20, p13.

Кожна зі сторін партнерства вносить свій внесок у спільний проект. Так, з боку бізнесу таким внеском є: фінансові ресурси, професійний досвід, ефективне управління, гнучкість і оперативність у прийнятті рішень, здатність до новаторства і т.п. Участь підприємницького сектору в спільних проектах зазвичай супроводжується впровадженням більш ефективних методів роботи, удосконаленням техніки і технологій, розвитком нових форм організації виробництва, створенням нових підприємств, у т.ч. з іноземним капіталом, налагодженням ефективних коопераційних зв'язків з постачальниками і підрядниками. На ринку праці як правило підвищується попит на висококваліфіковані і добре оплачувані професії.

На стороні держави в проектах ДПП - правочинності власника, можливість податкових і інших пільг, гарантій, а також одержання деяких обсягів фінансових ресурсів. Держава як головний суб'єкт і основний регулятор має право перерозподіляти при необхідності ресурси з чисто виробничих програм на соціальні цілі (освіта, охорона здоров'я, наука, культура), а це в багатьох випадках не тільки сприяє загальному поліпшенню соціально-економічного клімату, підвищує інвестиційний рейтинг країни, але і прямо позначається на партнерських проектах. Більш того, у ДПП держава одержує більш сприятливу можливість зайнятися виконанням своїх основних функцій - контролем, регулюванням, дотриманням суспільних інтересів. Так, у міру розвитку ДПП у сфері інфраструктури держава може змістити акценти своєї діяльності з конкретних проблем будівництва і експлуатації об'єктів на адміністративно-контрольні функції. І немаловажне у зв'язку з цим те, що неминучі підприємницькі ризики перерозподіляються у бік бізнесу. Суспільна ж значимість ДПП полягає в тому, що в остаточному підсумку виграє суспільство як глобальний споживач більш якісних послуг [4, р. 98-100].

Потенційні вигоди використання форми державно-приватного партнерства можуть складатися з того, що даний формат взаємин бізнесу і влади може забезпечити: [1, с. 15-17]

- більшу ефективність, а також економію часу при реалізації проектів і здійсненні робіт, за рахунок використання учасниками партнерства своїх найбільш сильних сторін;
- різноманітність у підходах до розробки і подальшого здійснення проектів за рахунок використання різних методів і розширення числа можливих варіантів;
- більш високу якість економіко-управлінських рішень при реалізації спільних проектів, забезпечувану кваліфікацією представників бізнесу і найбільш повне урахування суспільних потреб і соціальної значимості, яку забезпечують представники органів управління;
- інтеграцію суб'єктів бізнесу в громадське життя за рахунок його безпосереднього залучення в реалізацію значущих-соціально-значимих проектів;
- підвищення якості надаваних товарів і послуг за рахунок установлення більш жорсткого державного контролю;
- зниження соціальної напруги і негативного відношення до бізнесу з боку населення за рахунок визнання його внеску у

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

вирішення соціальних проблем.

Усе це дозволяє сьогодні органам влади розглядати ДПП як ефективний спосіб вирішення багатьох проблем соціально-економічного розвитку.

Результативність державно-приватного партнерства розглядається з погляду кожного з партнерів. Якщо для приватного сектору досить застосувати стандартні методи оцінки результативності, застосовні до будь-якої фірми, то для держави завдання стоїть складніше. Завдання, які держава намагається вирішити за допомогою державно-приватних партнерств, не можуть бути перелічені тільки кількісним способом. В остаточному підсумку всі подібні проекти націлені на вирішення стратегічних державних завдань, на зниження гостроти соціальних протиріч. Грамотних механізмів оцінки результативності у вирішенні подібного роду не існує. Однак можна з упевненістю припустити, що чітке планування таких проектів і максимальна оцінка ризиків для них значно підвищують шанс на досягнення поставлених цілей обома сторонами.

Висновки. Основною перевагою ДПП у порівнянні з іншими видами договірних відносин між органами влади та приватним сектором є оптимальний розподіл повноважень щодо контролю над спільною діяльністю по наданню послуг населенню, в результаті якої буде досягнутий бажаний результат для обох сторін. Це досягається шляхом договірного узгодження ролей, ризиків і винагород та отримання стимулів для якісного надання послуг і, одночасно, використання гнучких підходів для досягнення бажаних результатів.

Основною перевагою ДПП для приватного сектора є те, що він отримують можливість для інвестицій у ті галузі соціально-економічного життя країни, які раніше вважалися сферою державних капіталовкладень і, таким чином, розширюють свої інвестиційні можливості.

Основними причинами, які спонукають державу до здійснення проектів ДПП, є переваги, пов'язані з підвищенням ефективності, зменшенням часу впровадження проектів, активним залученням інновацій і, зрештою, забезпеченням вищої продуктивності у сфері надання громадських послуг шляхом створення конкурентного середовища.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Вилисов М. Государственно-частное партнерство: политико-правовой аспект // Власть/ Гл. ред. Дзодзиев В. Выходит ежемесячно - 2006г. N 7. - с. 14-19. Уварова А. А. Мировой опыт и перспективы использования ГЧП в России / А. А. Уварова, С. А. Глушков // Транспорт Российской Федерации : журнал о науке, экономике, практике / Гл. ред. И. П. Киселев. - СПб. : Т-ПРЕССА. - 2008. - №6. - С. 26-28.
2. Huber, V. L., Neale, M. A. (1987) Effects of self and competitor goals on performance in an interdependent bargaining task. Journal of Applied Psychology, 72, 197-203.
3. Kanter, R. M. (1994) Collaborative Advantage: Successful Partnerships Manage the Relationship, Not Just the Deal. Harvard Business Review, 72, 96-108.

РЕЗЮМЕ

Стаття присвячена класифікації основних державно-приватного партнерства (ДПП). Автор пропонує розроблену класифікацію моделей ДПП, надає їх короткі характеристики та обґрунтовує обрану схему класифікації.

Ключові слова: державно-приватне партнерство (ДПП), моделі, класифікація, категорії, проекти.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена классификации основных государственно-частных партнерств. Автор предлагает разработанную классификацию моделей, представляет краткие характеристики и обосновывает выбранную схему классификации.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство (ГЧП), модели, классификация, категории, проекты.

SUMMARY

The article is devoted to the classification of the major public-private partnership (PPP). The author proposes a classification of PPP models, gives them a brief description and justifies the chosen classification scheme.

Keywords: public-private partnership (PPP) model, classification, category projects.

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СВІТОВОГО ФОНДОВОГО РИНКУ ТА РИНКУ УКРАЇНИ

Бударіна Н.О., к.е.н., доцент кафедри «Міжнародна економіка» ДонНУ
Литовченко М.С., аспірант кафедри «Міжнародна економіка» ДонНУ¹

Актуальність дослідження. Процеси формування світових фінансових ринків, які почалися в 50-х рр. і досягли найвищої точки свого розвитку в 90-х, можна віднести до важливіших явищ громадського та економічного життя другої половини ХХ століття. Трансформація фінансового середовища є однією з суттєвих рис сучасної світової економічної системи. Динамічний розвиток фінансових ринків, зокрема міжнародних ринків цінних паперів, спонукає по-новому оцінити взаємозалежність окремих країн, їх конкурентоспроможність та здатність адаптуватися до циклічного розвитку економіки. Інтеграція і глобалізація є однією з ключових тенденцій трансформації світового ринку цінних паперів на сучасному етапі.

Вагомий внесок у дослідження питань створення та ефективного функціонування ринку цінних паперів України зробили такі вітчизняні вчені-економісти, як І.В.Кривов'язюк, С.О.Маслова, Ю.В.Макогон, О.М.Мозговий, М.І.Назарчук, О.А.Опалов, В.І.Павлов, І.І.Пилипенко, О.І.Рогач, О.Ю.Ромашко, О.М.Сохацька, І.М.Школа та інші.

Вітчизняними та зарубіжними вченими зроблено значний внесок у дослідження зазначеної проблеми. Однак слід відзначити, що недостатньо дослідженими залишаються питання щодо визначення ролі та місця світового ринку цінних паперів у системі світового фінансового ринку, трансформації світового ринку цінних паперів в умовах циклічного розвитку економіки.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження світового фондового ринку та визначення місця українського ринку цінних паперів на ньому.

Основні результати дослідження. Під трансформаційними процесами у світовій економіці розуміються істотні зміни в міжнародних економічних відносинах, тобто зсув світових центрів (торговельних, фінансових) убік країн, що розвиваються. Підтвердженням цьому є підписання країнами БРІКП (Бразилія, Росія, Індія, Китай і Південна Африка) у березні 2012 року угоди про припинення торгівлі між собою в доларах США. Учасниці блоку є самими великими країнами світу, що розвиваються. Перемкнувшись на власні валюти, ці країни навіть працюють над створенням власного банку для торгівлі один з одним, обороту валют і кредитних ліній.

Вигоди при переході на розрахунки в національних валютах звичайні. Розрахунки й кредитні лінії в національних валютах сприяють зниженню валютних ризиків, скороченню витрат при торгівлі й довгострокових інвестиціях в економіку країн БРІКП.

З погляду довгострокової перспективи, нова угода країн БРІКП це крок у напрямку зсуву центрів світової фінансової активності з розвинених країн у країни, що розвиваються.

За переміщенням виробництва неминуче відбувається переміщення капіталу. Воно не носить прямолінійного характеру. Зараз